

1. ח"כ עבד אלמאלכ דהאמשה
2. ח"כ ד"ר עזמי בשארה
3. שייח' ראיד סלאח
4. ועד משפחות הרוגי אוקטובר באמצעות יו"ר הוועד מר חסן עאסלה
5. ועדת המעקב העליונה לענייני האוכלוסיה הערבית בישראל, באמצעות היו"ר מר שאוקי ח'טיב
6. עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

באמצעות עו"ד מרואן דלאל ו/או חסן ג'בארין ו/או ריאד אניס
ו/או עזמי עודה ו/או אוארנה כהן ו/או מחמוד שאהין ו/או חסאן טבאג'יה
ו/או מוחמד אבו עובייד ו/או ג'מיל דקואר ו/או סוהאד בשארה
ו/או מוראד אל-סאנע ו/או עביר בכר
מעדאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
ת.ד. 510 שפרעם 20200 טלפון : 04-9501610, פקס : 04 - 9503140

העותרים

נגד

ועדת החקירה הממלכתית לבירור התנגשויות בין כוחות הביטחון לבין אזרחים ישראלים
בית המשפט העליון
ירושלים

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי וצו ביניים

- בית המשפט הנכבד מתבקש להוציא מלפניו צו על תנאי המורה למשיבה לבוא וליתן טעם :
1. מדוע לא תבטל את הודעות האזהרה על פי סעיף 15 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט – 1968, אשר הוציאה ביום 27.2.2002 לעותרים 1 – 3 ; לחילופין
  2. מדוע לא תפרט את החומר הספציפי והישיר אשר היווה יסוד למתן ההודעות על פי סעיף 15 לחוק ועדות חקירה נגד העותרים 1 – 3 ;

3. מדוע לא תספק לעותרים 1 – 3 מסמכים רלבנטיים לעניינם הנמצאים בפני ועדת החקירה, ואשר נתבקשו על ידם ביום 5.7.2002; לחילופין

4. מדוע לא תמנע מעדים אחרים שהופיעו בפניה, ואשר קיבלו הודעות על פי סעיף 15 לחוק ועדות חקירה, לעשות שימוש במסמכים המתייחסים לעותרים 1 – 3, ואשר החליטה ועדת החקירה על חשיפתם להם, אך השארתם חסויים מפני העותרים 1 – 3.

בקשה למתן צו ביניים וקביעת דיון דחוף

בית המשפט הנכבד מתבקש להוציא מלפניו צו ביניים המופנה אל המשיבה והמורה לה להימנע מהמשך דיוניה עד להחלטה סופית בעתירה דנן. המשך הדיונים בפני המשיבה עלול להסב נזק בלתי הפיך לנציגי הציבור הערבים, הם העותרים 1 – 3, אשר אמורים להופיע פעם נוספת בפני ועדת החקירה הממלכתית בימים 7, 8, ו- 12 באוגוסט 2003. המשך הדיונים בפני הועדה עלול לאפשר לאנשים אחרים אשר קיבלו הודעה על פי סעיף 15 לחוק ועדות חקירה, להטיל אשמה ורפש בעותרים 1 – 3 בהקשר של הפגנות המחאה של הציבור הערבי באוקטובר 2000, לרבות האחריות על תוצאותיהן הטראגיות, כל זאת כשבית משפט זה עשוי לקבוע כי ההודעות על פי אותו סעיף שהוצאו נגד העותרים 1 – 3, ניתנו באופן בלתי חוקי. הנזק, אפוא, עלול להיות בלתי הפיך לעותרים. כמו כן, בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע דיון דחוף בעתירה, הואיל והמשיבה מידשת את הדיונים בפניה באופן כמעט רציף החל מיום 22.7.2002.

מבוא

1. עתירה זו נוגעת להפרת המשיבה לזכויותיהם החוקתיות של העותרים 1 – 3 להליך הוגן בפני ועדת חקירה ממלכתית, השואבת את סמכותה מהרשות המבצעת. ועדת החקירה הממלכתית חרגה מסמכותה, לא הפעילה שיקול דעת כראוי, הפלתה, וניהלה הליך בלתי הוגן כלפי אותם עותרים. היא חרגה מסמכות, משום שועדת חקירה ממלכתית שמקור סמכותה הוא הרשות המבצעת אינה מוסמכת לקבוע ממצאים ולהסיק מסקנות לגבי מי שאינם נמנים על אורגן כלשהו של מוסדות הרשות המבצעת, וכאלה הם העותרים 1 – 3, נבחרי ציבור, הפועלים בספירה מקבילה לחלוטין לפעולת הרשות המבצעת. עוד חריגה מסמכות ביצעה ועדת החקירה הממלכתית בשאלה את העותרים 1 – 3 שאלות פוליטיות, לרבות לגבי העמדות הפוליטיות שנבחרו כדי לייצגן. לא הפעילה שיקול דעת כראוי, משום שמרגע כינונה, ובמהלך עבודתה, הוסבה תשומת לבה של הועדה שאין היא מוסמכת לקבוע ממצאים ולהסיק מסקנות לגבי מי שאינם נמנים על הרשות המבצעת, אך היא בחרה להתעלם מכך. הפלתה, משום שיישמה את המנדט שהוקנה לה באופן סלקטיבי, וכן שאלה שאלות פוליטיות רק את נציגי הציבור הערבי בכלל, ואת העותרים 1 – 3 בפרט. ניהלה הליך בלתי הוגן, משום שהיא בחרה לשלול מהעותרים 1 – 3 מידע

רלבנטי ונחוץ להגנתם מפניה, ובחירה, לעומת זאת, לחשוף את אותו מידע למוזהרים אחרים מפניה, יריבים לעותרים 1 – 3 על פי עדויותיהם הקודמות בפני ועדת החקירה הממלכתית, והעלולים לנצל את המידע האמור נגד אותם עותרים בהליכים המתנהלים בפני ועדת החקירה הממלכתית.

החלק העובדתי

העותרים

2. העותר מס' 1 הינו חבר כנסת מטעם הרשימה הערבית המאוחדת. העותר מס' 2 הינו חבר כנסת מטעם הברית הלאומית הדמוקרטית. העותר מס' 3 הינו יו"ר התנועה האסלאמית בישראל (הפלג הצפוני). העותר מס' 4 הינו איגוד משפחות האזרחים הערבים שנהרגו מאש המשטרה ו/א וכוחות ביטחון אחרים בתחילת אוקטובר 2000. העותרת מס' 5 הינה איגוד הנציגים הנבחרים של הזרמים הפוליטיים בחברה הערבית בישראל, וכן של ראשי הרשויות המוניציפאליות הנבחרים. העותרת מס' 6 הינה עמותה רשומה כדין בישראל, הפועלת לקידום זכויות המיעוט הערבי במישור המשפטי.

מנדט ועדת החקירה הממלכתית ואזהרת נציגי ציבור ערבים

3. ביום 8.11.2000 הודיעה הממשלה על הקמת ועדת חקירה ממלכתית, בעקבות לחץ ציבורי שנוצר כתוצאה מהריגת שלושה עשר ערבים ופציעת מאות אחרים במדינת ישראל. הממשלה קבעה את מנדט ועדת החקירה כדלקמן:

”הוועדה תחקור השתלשלות האירועים ותקבע ממצאים ומסקנות לגבי מה שהתרחש בהם ולגבי הגורמים שהובילו להתרחשותם באותו מועד, ובכלל זה התנהגות המסיתים והמארגנים משתתפי האירועים מכל המגזרים, וכוחות הביטחון.”

רצ"ב החלטת הממשלה על הקמת ועדת חקירה ממלכתית מיום 8.11.2000 כנספח לעתירה שסימנו ע/1.

4. ביום 10.11.2000 פנתה העותרת 6 אל ראש הממשלה דאז אהוד ברק ואל נשיא בית המשפט העליון בנושא תוכן מנדט ועדת החקירה. הפניה התייחסה באופן מפורש לבעייתיות המשפטית שבהכללת אלמנט ההסתה במנדט, הואיל וועדה כאמור אמורה לבדוק ולחקור את פעילות הרשות המבצעת בגין מעשה או מחדל מטעמה, שגרם לחוסר אמון בה מצד הציבור. הנימוק העיקרי לכך הוא השמירה על עיקרון הפרדת הרשויות. בסוף הפניה ביקש הח"מ מראש הממשלה לשנות את המנדט כדי להתאימו מבחינה משפטית לתפקידה של ועדת חקירה ממלכתית.

5. כמו כן, נתבקש נשיא בית המשפט העליון להנחות את חברי הועדה, לכשימונו, לעשות שימוש בסמכותם על פי סעיף 2(ב) לחוק ועדות חקירה – 1968, ולפנות לממשלה כדי לצמצם את מנדט ועדת החקירה באופן שלא יכלול את אלמנט ההסתה, וזאת כדי להתאימו למצב המשפטי הנכון בסוגייה זו. סעיף 2(ב) לחוק ועדות חקירה קובע כי:

”2(ב) הממשלה רשאית, על פי פניית ועדת החקירה, להבהיר, להרחיב או לצמצם את נושא החקירה.”

6. ביום 19.11.2000 הגישה העותרת 6 בקשה דומה אל חברי ועדת החקירה הממלכתית, וחזרה על בקשה זו כשנה לאחר מכן, ביום 28.11.2001. בפניה אחרונה זו התריעה העותרת 6, בנוסף לבעייתיות המשפטית שבהכללת אלמנט ההסתה, מהמגמה כי מימוש חלק זה ממנדט הועדה מיועד לנציגי ציבור ערבים בלבד. העותרת 6 לא זכתה לתשובה בכל אחת מפניותיה הנ”ל.

7. לאחר תום שלב העדויות הראשון, ובעקבות הוצאת הודעות האזהרה עפ”י סעיף 15 לחוק ועדות חקירה, ברור כי הועדה בחרה שלא לעשות שימוש בסמכותה על פי סעיף 2(ב) לחוק ועדות חקירה, וחקרה בנושא ההסתה.

רצ”ב פניות העותרת 6 בעניין מנדט ועדת החקירה מימים 10.11.2000, 19.11.2000, 28.11.2001 כנספח לעתירה שסימנו ע/2.

8. הכללת נושא ההסתה, המכוון כלפי אנשים שאינם חלק מהרשות המבצעת, במנדט ועדת החקירה הממלכתית בעייתי ביותר, ואפילו בלתי חוקי. ועדות חקירה ממלכתיות מהוות זרוע ארוכה של הרשות המבצעת, והן אמורות לבחון את רשות זו. חריגה מתחום הבדיקה של האורגאנים השונים של הרשות המבצעת מהווה, אפוא, כניסה לתחום חקירה שאינו של ועדת חקירה ממלכתית.

9. מלומדים שחקרו את נושא ועדות חקירה ממלכתיות מצביעים על מאפיין חקירת הרשות המבצעת כמרכזי בהגדרת עבודתה של אותה ועדה. השיקולים לכך הם חוקתיים בעיקר, ונוגעים לשמירת העיקרון בדבר הפרדת רשויות. בספרו **ועדות חקירה ממלכתיות** (2001), מדגיש ד”ר קלגסבלד את הצורך שלועדת חקירה ממלכתית תהיה מטרה אקזקוטיבית וסמכות חקירה שאינה חורגת מסמכויות הרשות המבצעת, שכן¹:

”מיקומה של ועדת החקירה הממלכתית ב”תבנית הקונסטיטוציונית” – כזרוע של הרשות המבצעת המכוונת לביצוע פונקציה מינהלית – מכתיב את סמכויותיה. סמכויותיה חייבות להיגזר מתחומי פעולתה של הרשות

---

¹ עמ’ 140.

המבצעת, באופן שלא יתחרו בסמכויותיהן של רשויות אחרות המהוות חלק מאותה "תבנית קונסטיטוציונית".

10. זוהי גם דעתו של פרופסור סגל אשר גורס כי "עובדת קיומו של ענין בעל חשיבות ציבורית חיונית, המצדיק בירורו באמצעות ועדת חקירה, נובעת מקיומה של מועקה ציבורית רחבה שבסיסה במשבר אמון כלפי מערכת הממשל בגין מעשה או מחדל מטעמה." פרופ' סגל מוסיף כי "מוסד ועדת החקירה צריך להיות שמור, ביסודו של דבר, לחקירתם של עניינים הנוגעים לאחריותה של הממשלה בפני הכנסת, ואל לו להיות מופעל לשם בירורם של עניינים אחרים."²

11. הניסיון בישראל מראה, כי מטרת הקמת ועדות חקירה ממלכתיות על פי חוק ועדות חקירה – 1968, היתה, ברוב המוחלט של המקרים, לחקור את הרשות המבצעת בעקבות מעשה ו/או מחדל מטעמה שיצרו חוסר אמון בה מצד הציבור. נדגיש במיוחד את ועדת שמגר השניה, שבדקה את נסיבות רצח ראש הממשלה יצחק רבין ז"ל (1996), אשר התמקדה ברשות המבצעת, זאת למרות הנסיבות שקדמו לרצח, שכללו הסתה פרועה נגד רבין עצמו.

12. יתרה מכך, יישום מנדט ועדת החקירה בכל האמור לאלמנט ההסתה היה מפלה נגד נציגי הציבור הערבים. חקירת ההסתה היתה לגביהם בלבד, ללא שנחקרו מסיתים מקרב הציבור היהודי, למרות שהוגשו נתונים על התפרעויות רחבות היקף, בכל רחבי הארץ, של מתפרעים יהודים הקוראים "מוות לערבים" ופוגעים באזרחים ערבים וברכושם הפרטי והציבורי.

רצ"ב מכתב העותרת 6 לועדת החקירה מיום 19.2.2002 כנספח לעתירה שסימנו ע/3.

13. זאת ועוד. הועדה בחרה לא לזמן את אריאל שרון, מנהיג האופוזיציה בזמן האירועים נשוא בדיקת הועדה, לעדות בפניה, ואף לא לגבות עדות ממנו. זאת למרות שעלייתו של שרון למתחם חרם אל-שריף ביום 28.9.2000 היתה שנויה במחלוקת. מפקד מחוז ירושלים במשטרה דאז ניצב יצחקי התריע בפני הדרג המדיני מפני עליית שרון למתחם חרם אל-שריף, שכן הדבר רק יגביר את המתח הקיים ממילא. ואילו השר לשעבר בן עמי האשים את שרון, בשידור טלוויזיוני שהוגש לועדה ע"י העותרת 6, כי עלייתו לאותו מתחם גרמה להידרדרות במצב:

"פרופ' שמעון שמיר: כן, אני אומר לאדוני למה באמת אני שואל את השאלות האלה: בכל זאת אני... מצטיירת כאן תמונה, הן מהערכת המודיעין ב-25/09, הן מפניות לדרג המדיני

² ראו זאב סגל, "ועדת חקירה מכוח חוק ועדות חקירה, תשכ"ט – 1968: מעמדה הקונסטיטוציוני ומתחם הלגיטימיות לפעולתה", מחקרי משפט ג (1984), 199, 218, 245.

של אישים פלשתינאים, והן מהאימרות לתקשורת, והן למעשה משינוי בעמדתו של הממ"ז, של מר יצחקי, אשר ב-26 סבר שיש לקיים את הביקור בעוד שב-27 הוא חזר, טלפן לצור, בלילה, אני מבין שאדוני עודכן באותה שיחה...
ח"כ פרופ' שלמה בן עמי: לא.
פרופ' שמעון שמיר: לא עודכן באותה שיחה?
ח"כ פרופ' שלמה בן עמי: לא.
פרופ' שמעון שמיר: אז אני... הוא פשוט טלפן ב-10 בלילה לצור ואמר שלדעתו לא צריך לקיים את הביקור עקב צפי ממשי להפרות סדר חמורות.³

רצ"ב עמ' 8082 – 8083 לפרוטוקול ועדת החקירה כנספח שסימנו ע/4.

14. תמוה כי הועדה התעלמה מנושא זה, שאירע יום אחד בלבד לפני פרוץ האירועים נשוא חקירתה, אך מצאה לנכון להזהיר את העותרים 1 – 3 בגין "מסרים לאלימות" שלכאורה אלה הנהיגו במשך שנתיים לפני אירועי אוקטובר 2000.

15. ביום 27.2.2002 שלחה ועדת החקירה הממלכתית לארבעה עשר אנשים הודעות על פי סעיף 15 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט – 1968. כולם, למעט העותרים 1-3, נמנים על הרשות המבצעת ושליחיה.

רצ"ב הודעת ועדת החקירה הממלכתית מיום 27.2.2002 כנספח לעתירה שסימנו ע/5.

16. ביום 12.3.2002 פנו העותרים 1-3, באמצעות העותרת 6, אל ועדת החקירה הממלכתית בבקשה לבטל את הודעותיה אליהם מכוח סעיף 15 לחוק ועדות חקירה, בין השאר, לאור נימוקים הנוגעים ללגטימיות אלמנט ההסתה במנדט ועדת החקירה, וכן לאופן יישומו. ביום 14.3.2002 החליטה ועדת החקירה לדחות בקשה זו.

רצ"ב בקשת העותרים 1 – 3 מיום 12.3.2002 כנספח לעתירה שסימנו ע/6.

רצ"ב החלטת ועדת החקירה מיום 14.3.2002 כנספח לעתירה שסימנו ע/7.

שאלת נציגי הציבור הערבי שאלות פוליטית

17. הבנת המשיבה המוטעית לתפקידה וגדר סמכויותיה של ועדת חקירה ממלכתית, ובהעדר הגדרה ברורה למה היא הסתה, מצאה המשיבה את עצמה שואלת את העותרים 1 – 3 שאלות פוליטיות. מגמת השאלות הפוליטיות שלטה לאורך כל חקירת העותרים 1-3.

³ עמ' 8082 – 8083 לפרוטוקול.

בכך היא חרגה מסמכותה על פי המנדט שהוקנה לה. כמו כן, ועדת החקירה הממלכתית הפנתה שאלות פוליטיות אך ורק כלפי נציגי ציבור ערבים.

18. כך, למשל, נשאל העותר 1 במהלך עדותו בפני ועדת החקירה מיום 2.1.2002 על ידי יו"ר הועדה⁴:

"השופט תיאודור אור: אז איך אדוני פועל כמוסלמי, בעניין הר הבית אנחנו כבר יודעים, ואיך אדוני נגד הכיבוש בשטחים, אנחנו יודעים. זה כבר בתור פלשתיני. באילו אירועים, אם אדוני יכול להצביע, אז בקונפליקט הזה בין שלוש הזהויות שאדוני הזכיר, אדוני נלחם על אזרחותו הישראלית, כנגד היותו פלשתיני או כפלשתיני... ידגים לנו אדוני?"

רצ"ב עמ' 9073 לפרוטוקול ועדת החקירה הממלכתית כנספח לעתירה שסימנו ע/8.

19. חבר ועדה אחר, פרופסור שמיר, שאל גם הוא את העותר מס' 1 שאלות פוליטיות, ביניהן⁵:

"פרופ' שמיר: אם נחזור לעניין המסגדים. לאור המצב, אני מבין שהתנועה שלכם נקטה יוזמה כמה וכמה פעמים ללכת ולבנות את ה... לבנות מסגדים נטושים מחדש. אני בהחלט יכול להבין את הרגש האיסלאמי מול מקומות קדושים נטושים, אבל האם לא היה היגיון יותר להקדיש את המשאבים המעטים שבביל לבנות מסגדים במקום שיש מתפללים, ולא במקום שאין שם מוסלמים בכלל? במילים אחרות, אפשר לבנות מסגד כדי שאנשים יתפללו, ואפשר לבנות מסגד כצעד פוליטי."

רצ"ב עמ' 9136 לפרוטוקול ועדת החקירה הממלכתית כנספח לעתירה שסימנו ע/9

20. ועדת החקירה הממלכתית שאלה גם את העותר 2 שאלות פוליטיות במהלך עדותו בפניה ביום 3.12.2001. בין השאר, יו"ר הועדה שאל את העותר 2 לגבי ראיון שנתן האחרון לעיתון "הארץ"⁶ בשנת 1998, שנתיים לפני האירועים נשוא חקירת הועדה:

השופט תיאודור אור: אדוני, אדוני זוכר טוב... כי שמה הדברים הגיעו עד הנקודה. עד הנקודה, מר בשארה. אדוני אמר ככה: "נכון, זאת הסתירה של הערבי בישראל. זאת הסתירה של עזמי בשארה במדינת ישראל. אם עזמי בשארה יאמר לך שאין פה סתירה, תאמר לו 'שקר'. אי אפשר לומר 'אני גם ערבי גאה וגם ישראלי נאמן'". אדוני ערבי גאה?"

⁴ עמוד 9073 לפרוטוקול ועדת החקירה (להלן: הפרוטוקול).

⁵ עמ' 9136 לפרוטוקול.

⁶ עמוד 8519 - 20 לפרוטוקול.

רצ"ב עמ' 8519 – 20 לפרוטוקול ועדת החקירה כנספח לעתירה שסימנו ע/10.

21. חבר אחר של הועדה, שאל את העותר 2 שאלות פוליטיות גם כן, כגון⁷:

" פרופ' שמעון שמיר: כן, אבל אם היינו מתארים איזה שהיא סקלה של מידת המרכזיות של הזיקה הלאומית במפלגות הפרלמנטריות, אני לא מדבר על בני הכפר או תנועות אחרות, האם זה יהיה נכון שבל"ד תהיה בראש הסקלה הזאת?"

רצ"ב עמ' 8634 לפרוטוקול ועדת החקירה הממלכתית כנספח לעתירה שסימנו ע/11.

22. עוד הוסיף פרופ' שמיר וקבע לגבי התנועה שהעותר 2 מייצג⁸:

"...הלגיטימציה של מדינת ישראל הייתה, דווקא אתם אומרים את זה, זה ה"אל חוקוק אל שרעייה" (הזכויות הלגיטימיות), החלטת האומות המאוחדות שאמרה להקים מדינה ליהודים ומדינה לפלסטינים, אבל מדינה ליהודים. עכשיו אתה בא ומפעיל תנועה פוליטית שלימה שבאה לחתור מתחת לזה."

רצ"ב עמ' 8695 - 96 לפרוטוקול ועדת החקירה הממלכתית כנספח לעתירה שסימנו ע/12.

23. כך גם לגבי העותר 3, שנשאל שאלות פוליטיות על ידי ועדת החקירה הממלכתית, במהלך עדותו בפניה ביום 28.1.2002. כך, למשל, הוא נשאל על ידי חבר הועדה פרופ' שמיר במפורש לגבי המטרות הפוליטיות לתנועה שהוא עומד בראשה, וכן באשר לעמדתו כלפי הסכמי אוסלו⁹:

" פרופ' שמעון שמיר: אני ברשותך רוצה לחזור לשאלה, מה שמעניין אותי זה המטרות הפוליטיים (כך במקור – ח.ג.) של התנועה, אחר כך אנחנו יכולים לדבר על דברים אחרים."

רצ"ב עמ' 9536 לפרוטוקול ועדת החקירה הממלכתית כנספח לעתירה שסימנו ע/13.

⁷ עמוד 8634 לפרוטוקול.

⁸ עמוד 8695 - 96 לפרוטוקול.

⁹ עמוד 9536 לפרוטוקול.

”פרופ’ שמעון שמיר: ברשותך, התנועה האיסלמית היתה נגד הסכם אוסלו, זה נכון?”¹⁰

רצ”ב עמ’ 9546 לפרוטוקול ועדת החקירה הממלכתית כנספח לעתירה שסימנו ע/ 14.

24. גם יו”ר ועדת החקירה הממלכתית שאל את העותר מס’ 3 שאלות פוליטיות, ביניהן שאלה לגבי מובנו של שיר שכתב האחרון. לאחר שהקריא את תרגום השיר החליט השופט אור, יו”ר ועדת החקירה, שאינו דובר ערבית, לפרש את השיר כפי שהוא מבין אותו¹¹:

”השופט תאודור אור: ב-18 לאוגוסט התפרסם שיר שלך, שיר נוסף ואתה... זה היה אחרי הריסת מסגד סרפנד ואתה אומר שם ככה: ”חלל את בתי התפילה לאללה וטבח למתפללים, כרה קברים לבני עמינו ורגום את המואזין בכדורי הטינה שלך, אבל גורלך, אויב הטוב, נדון להסתלקות. קדימה, החרב את סרפנד וזולתו, הוי נבזה, שרוף את עין הוד ושטוף בדם את ג’אבה אל חביבה, צחקק תוך שאתה מקיז את דמינו, אבל גורלך אויב, אויב הצדק, נחרץ להסתלקות, אתה אינך אלא פריחה שפקדה את בשרי. אויב אללה, גורלך נגזר להסתלקות והעושק שלך אף הוא בדרך לגיהנום.” לפני שאני... תסביר לי למה אתה התכוונת, אני אגיד לך מה אני מבין מזה.”

רצ”ב עמ’ 9524 – 25 לפרוטוקול ועדת החקירה הממלכתית כנספח לעתירה שסימנו ע/ 15.

25. ועדת החקירה הממלכתית לא נקטה בדפוס שאלות אלה, כלומר השאלות הפוליטיות, כלפי מי מהעדים שהופיעו בפניה, למעט נציגי הציבור הערבי, ובייחוד העותרים 1 – 3.

26. אלה הן רק דוגמאות המשקפות את המגמה השלטת בדרך חקירת נציגי הציבור הערבי בכלל, והעותרים 1 – 3 בפרט. עיון בפרוטוקולים של המשיבה, וכן בעדויות העותרים 1 – 3 שנגבו על ידי אוספי החומר מטעם המשיבה, יראה בבירור, לאורך ורוחב אותן עדויות, את הפן הפוליטי של ועדת המשיבה, שיוחד, כאמור, לציבור מסויים בלבד, הכולל את העותרים 1 – 3.

שאלת ההסתה

27. תוכן ההודעות שהוציאה ועדת החקירה הממלכתית נגד העותרים 1 – 3 על פי סעיף 15 לחוק ועדות חקירה מתייחס, רובו ככולו, לתמיכה ו/או הסתה לאלימות מצדם. בלשון ועדת החקירה הממלכתית, כל אחד משלושת העותרים 1 - 2 ”היה אחראי, בתקופה

¹⁰ עמוד 9546 לפרוטוקול.

¹¹ עמוד 9525 – 9524 לפרוטוקול.

שלפני אירועי אוקטובר 2000, ובעיקר בשנים 1998 – 2000, ובמהלך אירועי אוקטובר 2000, להעברת מסרים של תמיכה באלמות כדרך להשגת מטרות של המגזר הערבי בישראל, ובכך תרם תרומה ממשית לשילהוב האווירה ולהחרפת האלימות שהתרחשה במגזר הערבי בתחילת אוקטובר 2000.

28. הבעייתיות באזהרות אלה היא שאין אפשרות לדעת, מבלי שועדת החקירה תקבע זאת, מהם הדברים אשר אמרו ו/או כתבו העותרים 1 – 3 שהיוו "מסרים של תמיכה באלמות כדרך להשגת מטרות של המגזר הערבי בישראל". יתרה מכך, בתקופה הרלבנטית לאזהרות, לא היתה הגדרה לעבירה הנקראת "הסתה לאלמות" בחוק העונשין, הקובע את גבולות המותר והאסור בחברה.

29. המשיבה, אפוא, הכניסה את עצמה לשדה פעולה זר לה. מקום שאין בו חוק ו/או קרטריונים ברורים לקביעת מה הוא נכון ומהו לא נכון, אלא הפרשנות ובעת זאת, שמטבעה איננה מבוססת רק על טקסטים, אלא גם על הוויתו של הפרשן הספציפי. טול למשל מקרה בו סעיד קורא להפגין נגד דיכוי ממשלתי. אריק, שוטר מקוף הנשלח על ידי מפקד המחוז לשמור על הסדר בהפגנה, יפרש קריאה זו כהסתה לאלמות. לעומת זאת ח'אלד, המודע מדוע סעיד קורא תיגר על מדיניות הדיכוי, לא רק שמתתף בהפגנה, אלא גם שמח על כך שיש פרטים בחברה הקוראים לה.

30. עמימות זו פוגעת באופן ישיר וממשי בהגנת העותרים 1-3 בפני ועדת החקירה. ללא הגדרה ספציפית של מהם אותם כתבים או מהן אותן התבטאויות אשר הביאו את ועדת החקירה למסקנתם להודיע לעותרים 1 – 3 על פי סעיף 15 לחוק ועדות חקירה, אין מנוס אלא להסיק כי מדובר בפרשנות מצד הועדה לדבריהם הפוליטיים של העותרים 1 – 3. האחרונים אינם אלא נבחרים העוסקים בפוליטיקה, ודבריהם בספירה הציבורית, בעל פה ובכתובים, מהווים ביטוי לדעותיהם הפוליטיות בקשת רחבה של נושאים חשובים, לרבות אלה המעסיקים את קהל בוחריהם.

31. ביום 24.3.2002 פנתה העותרת 6 ל ועדת החקירה הממלכתית בבקשה לדעת מהם המוצגים שבפני הועדה אשר הביאו אותה להוציא את הודעות האזהרה לעותרים 1 – 3. באופן יותר ספציפי, הח"מ ביקש מועדת החקירה להפנותו לאמירות או כתבים אשר הובילו אותה למסקנה שבתוכן הודעת האזהרה. ביום 25.3.2002, סירבה הועדה את בקשת הח"מ, וציינה "…שההודעות שנשלחו אל כל אחד מהם [העותרים 1 – 3] מבוססות אך ורק על חומר גלוי אשר מצוי בין מסמכי הוועדה ומוצגים שנתקבלו על ידה..." (ההדגשה במקור).

רצ"ב פניית העותרת לועדת החקירה מיום 24.3.2002 כנספח לעתירה שסימנו ע/16.

רצ"ב החלטת ועדת החקירה בעניין הנ"ל מיום 25.3.2002 כנספח לעתירה שסימנו ע/17

32. עוד ציינה הועדה בהחלטתה מאותו יום כי ניתן לפנות לאוספי החומר מטעם הועדה כדי שיסייעו במציאת החומר המבוקש על ידי הח"מ. יחד עם זאת, משפנתה העותרת 6 אל אוספי החומר, התברר כי משמעות החלטת הועדה בעניין זה היא סיוע כללי, להבדיל מהבקשה הספציפית לגבי אמירות וכתבים שהובילו את הועדה למסקנתה בעניין העותרים 1 – 3. לפיכך, פנה הח"מ ביום 2.4.2002 פעם נוספת אל ועדת החקירה הממלכתית בבקשה שתיתן הוראות לאוספי החומר להפנות כלפי האמירות או הכתבים שבין מוצגי הועדה אשר היו מקור הודעותיה לעותרים 1 - 3 על פי סעיף 15 לחוק ועדות חקירה. ביום 22.4.2002 דחתה ועדת החקירה גם בקשה זו.

רצ"ב פניית העותרת 6 אל ועדת החקירה מיום 2.4.2002 כנספח לעתירה שסימנו ע/18.
רצ"ב החלטת ועדת החקירה בבקשה הנ"ל מיום 22.4.2002 כנספח לעתירה שסימנו ע/19.

33. הנה כי כן, נדבך חשוב ביותר במידע הדרוש לשם ניהול הגנה נאותה לטובת העותרים 1 – 3 בפני ועדת החקירה הממלכתית אינו מסופק. מידע זה אמור להיות בהישג יד של הועדה, שכן מדובר במקור ההודעות שהיא הוציאה לעותרים 1 – 3 מכוח סעיף 15 לחוק ועדות חקירה. הדברים מקבלים משנה תוקף לאור העובדה שאין הגדרה למהי "הסתה לאלימות". הדיון ממילא סב אודות עמדות פוליטיות טהורות, שהעותרים 1 – 3 נבחרו כדי לבטאן ולייצגן. יוצא שמבלי לתחום באופן ספציפי את חומר הראיות שהיווה בסיס לאזהרות ועדת החקירה הממלכתית, נפגעת באופן ממשי ומיידי אפשרות סיפוק מיטב ההגנה לעותרים 1 – 3 מפני המשיבה.

הסתמכות ועדת החקירה על חומר חסוי

34. ועדת החקירה הממלכתית הסתמכה על חומר מטעם היועץ לענייני ערבים של המפכ"ל ושל המחוז הצפוני במשטרה, חומר מטעם אמ"ן, וחומרים מודיעיניים מטעם השב"כ, בקשר לציבור הערבי בכלל, ומנהיגותו הפוליטית בפרט. מידע זה כלל עמדות המתייחסות, בין השאר, לעותרים 1 – 3. מדובר בכ- 212 מוצגים בפני ועדת החקירה, שלעומתם כמעט ואין שום מידע מהמקורות האמורים לגבי החברה היהודית, או עמדות כלשהן מטעמם לגבי מנהיגויות פוליטיות מקרב אותו ציבור.

35. את השפעת הכמות העצומה של העמדות שהציגו אותם גופים על חברי ועדת החקירה הממלכתית, ניתן להדגים באמצעות היאחזות יו"ר הועדה בשיר שכתב העותר 3. יו"ר הועדה אינו דובר ערבית, ובטח אינו שולט ברזי אותה שפה כשהיא מבוטאת בדרך של שיר. יחד עם זאת, התמקד יו"ר הועדה, כמבואר לעיל, דווקא באותו שיר כשהופיע העותר 3 בפני ועדת החקירה לתת את עדותו. מסתבר, שיש חוות דעת של רמ"ד תביעות במטה הארצי לעניין אותו שיר של העותר מס' 3, שהיא בבחינת מוצג חסוי בפני ועדת החקירה (מוצג מ/2996).

36. המשטרה, השב"כ ואמ"ן הינם גופים ממשלתיים אשר חובתם לנהוג בהגיונות, בשוויון וללא משוא פנים אינה פחותה מחובת כל גוף ממשלתי אחר. מרשימת המוצגים שבפני ועדת החקירה הממלכתית עולה בבירור כי אותם גופים הגישו לועדה חומר הנוגע לציבור הערבי בלבד. בכך, נגוע מידע זה באפליה, בין אם זה של אותם גופים, ובין אם זה של הועדה אשר ביקשה את אותו מידע בלבד.

37. חומר מכך, אותו חומר כולל עמדות כלפי זרמים פוליטיים בקרב החברה הערבית, לרבות עמדות כלפי מנהיגויות פוליטיות מקרב אותה חברה. לא רק שאין בפני ועדת החקירה הממלכתית (או לא ביקשה) חומרים דומים לגבי הציבור היהודי, אלא שגישה זו מבליטה את בעייתיות יחס השלטון במדינה כלפי זרמים פוליטיים לגטימיים. למעשה, השלטון בוחר להתייחס לאותם זרמים כאל חשודים, גופים זרים, שיש לאסוף לגביהם מידע רב ככל האפשר על מנת לשמר את אפשרות הבקרה והשליטה עליהם.

38. ביום 5.7.2002 פנתה העותרת 6 לועדת החקירה בבקשה למסור מוצגים רלבנטיים להגנת העותרים 1 – 3 לפניה. מדובר במסמכים הנוגעים באופן ישיר לאותם עותרים, ואשר חסויים באופן מלא או חלקי. להלן רשימת המוצגים שנתבקשה:

מס' מוצג	תיאור מוצג
1.	מ/ 1705 התנועה האיסלאמית בישראל – מאפיינים כללים בפעילותה וביחסה למדינת ישראל – מסמך רקע.
2.	מ/ 1810 רשימת המסמכים שהכין י.ע. מפכ"ל בנושא התנועה האיסלאמית בישראל
3.	מ/ 1812 של י.ע. מפכ"ל בעניין העמדה המומלצת בדיון על התנא"ס – 26.9.99
4.	מ/ 1813 מסמך של י.ע. מפכ"ל בנושא התנועה האיסלאמית בישראל – הצעה לדיון – 7.9.99
5.	מ/ 1817 מסמך של י.ע. מפכ"ל – ראיד צלאח מחאגינה – 23.8.98
6.	מ/ 2071 מסמך של י.ע. מפכ"ל – התנועה האיסלאמית בישראל – פעילות בנושא נכסי ווקף וקרקות – 9.3.94
7.	מ/ 2996 11/9/00 – חו"ד של רמ"ד תביעות במטא"ר לענין שירו של שיח' ראד סלאח "אני

מסגד סרפנד המתקומם".		
דיון בנושא ערביי ישראל ביום 30.5.00 בהשתתפות המפכ"ל לווהשר	מ/ 1289	.8
תמצית שיחה עם יו"ר עמותת "אלאקצא", מסמך מיום 6.9.00 חתום על ידי ראובן לוי	מ/ 1290	.9
מסמך שכותרתו ערביי מדינת ישראל. ממוען למפכ"ל נכתב על ידי ראובן לוי ביום 10.8.00	מ/ 1291	.10
התנהגות מנהיגות ערביי ישראל – מכתב לשר מאת יאיר יצחקי – 12.12.99	מ/ 1566	.11
המגזר הערבי בישראל – פעילות אגף המודיעין במטה הארצי .	מ/ 1578	.12
כרוניקה של טיפול מ"י במגמות ההקצנה בקרב הערבים בישראל – נכתב ע"י י.ע.ע מפכ"ל - ראובן לוי – 5.12.00	מ/ 1599	.13
אזרחי ישראל הערבים לאחר הכרזה פלסטינית חד צדדית – דיון במועצה לבטחון לאומי – 5.9.00	מ/ 1601	.14
הקצנה בקרב המגזר הערבי בישראל – מסמך מי.ע.ע מפכ"ל – ראובן לוי – 16.5.00.	מ/ 1607	.15
התעבות הקשרים בין האזרחים הערבים במדינת ישראל לבין הרש"פ – י.ע.ע מפכ"ל – ראובן לוי – 2.6.98 .	מ/ 1613	.16
: הערכת מצב – ערביי ישראל אצל ראה"מ מיום 9.10.00 שעה 20:50	מ/ 1655	.17
דיון בראשות ראה"מ מיום 29.10.00 בנושא ערביי ישראל – סיכום	מ/ 1656	.18
מזכ"צ – ערביי ישראל – הערכת מצב מיום 9.10.00	מ/ 1673	.19
ערביי ישראל – הערכת מצב אצל ראה"מ – 9/10	מ/ 1682	.20
הערכת מצב מיוחדת – ערביי ישראל – בראשות ראה"מ בתאריך 9.10.00 – כתב יד	מ/ 1698	.21
ישראל – סיכום דיון בלשכת השר ביום 30.5.00	מ/ 1716	.22
סקירת י.ע.ע מפכ"ל מ- 13.12.00 את הסוגיות המיוחדות בתחום הערבי	מ/ 1809	.23

– ישראל.		
מברק אמארצ – סקירה דו שבועית מס' 7 בנושא ערבני ישראל - 18.9.0	מ/ 2104	.24
מברק אמארצ – סקירה דו שבועית מס' 7 בנושא ערבני ישראל - 10.8.00 .	מ/ 2106	.25
אמארצ – סקירה דו שבועית מס' 7 בנושא ערבני ישראל - 25.7.00	מ/ 2107	.26
מברק אמארצ – סקירה דו שבועית מס' 7 בנושא ערבני ישראל - 5.6.00	מ/ 2110	.27
אמ"ן / מחלקת מחקר – מוקדי חיכוך עם האוכלוסייה הערבית בישראל – 6.00 .	מ/ 2114	.28
אמ"ן / מחלקת מחקר – האוכלוסייה הערבית בישראל – מוקדי חיכוך סצ"צ ופח"ע – 7.98 .	מ/ 2116	.29
00 – לקט מודיעין מס' 8 : האזרחים הערבים בישראל	מ/ 2508	.30
ידיעה – 2/10/00 מודיעינית: שבירת ושריפת בנק הפועלים בא.א.פ. נאמר: כל מה שקשור ליהודים צריך לשבור ולהרוס.	מ/ 2370	.31
ידיעה מודיעינית: 2/10/00 – במהלך ההתפרעות בעראבה נשמעו קריאות להרוג השוטרים, היהודים. דיבורים על שימוש בנשק נגד שוטרים, עליה על ישובים יהודים עם בקבוקי תבערה ושריפת יערות .	מ/ 2516	.32
ידיעה מודיעינית: 4/10/00 – ראמו בושנק דיבר בעבר על התאבדות והיה בין המתפרעים המרכזיים מול השוטרים.	מ/ 2529	.33

רצ"ב פניית העותרת 6 5.7.2002 כנספח לעתירה שסימנו ע/ 20.

39. מוצגים אלה דרושים באופן חיוני על מנת שהעותרים 1 – 3 יוכלו להציב בפני ועדת החקירה הממלכתית עמדה ההודפת את טענות ועדת החקירה הממלכתית נגדם.

40. יצויין, כי ועדת החקירה החליטה על חשיפת רבים מהמוצגים המבוקשים לעיל, דווקא בפני אנשים אחרים שקיבלו הודעה מהועדה על פי סעיף 15 לחוק ועדות חקירה (בעיקר :

אהוד ברק, שלמה בן עמי, יהודה וילק, ואליק רון), אך הותירה מסמכים אלה חסויים מפני העותרים 1 – 3.

41. שתי דוגמאות לכך הם המוצגים הבאים:

- א. מ/ 1705: התנועה האיסלאמית בישראל – מאפיינים כלליים בפעילותה וביחסה למדינת ישראל – מסמך רקע.
- ב. מ/ 1817: מסמך של י.ע.ע (יועץ לענייני ערבים) מפכ"ל – ראיד צלאח מחאגינה – 23.8.98.

42. לגבי שני מוצגים אלה החליטה הועדה ביום 19.5.2002 כי הם ימסרו לראש הממשלה לשעבר מר אהוד ברק, השר לביטחון פנים לשעבר מר שלמה שלמה בן עמי, המפכ"ל לשעבר מר יהודה וילק, מפקד מחוז הצפון לשעבר במשטרה מר אליק רון, שקיבלו הודעות על פי סעיף 15 לחוק ועדות חקירה. עוד קבעה הועדה כי "הואיל ואין החומר חיוני לשאר מקבלי ההודעות, הוחלט שלא למוסרו לידהם".

רצ"ב החלטת ועדת החקירה מיום 19.5.2002 כנספח לעתירה שסימנו ע/ 21.

43. דוגמאות נוספות למוצגים המבוקשים לעיל, והנחוצים להגנת העותרים 1 – 3 בפני ועדת החקירה, ואשר הועדה החליטה על חשיפתם בפני מוזהרים אחרים, אך לא בפני אותם עותרים, הם המוצגים הבאים: מ/ 1290; מ/ 1809; מ/ 1812; מ/ 1813; מ/ 2979; מ/ 1578; מ/ 2370; מ/ 2516; מ/ 2529; מ/ 1601; מ/ 1655; מ/ 1656; מ/ 1673; מ/ 1698.

44. הבעייתיות שבגישת הועדה מחריפה לאור העובדה שחלק מהמוזהרים שהיא בחרה לחשוף את המוצגים האמורים בפניהם, האשימו במישרין את המנהיגות הפוליטית הערבית, ובייחוד את העותרים 1 - 3, באחריות לפרוץ הפגנות המחאה באוקטובר 2000, וכן לתוצאות הטראגיות שלהן. כך, למשל, התבטא המוזהר אהוד ברק, ראש הממשלה בזמן האירועים הנחקרים על ידי ועדת החקירה, כלפי זרמים פוליטיים נבחרים ולגטימיים בחברה הערבית בישראל, במהלך עדותו בפני ועדת החקירה הממלכתית ביום 20.11.2001:

"גופים כמו בל"ד או 'בני הכפר' או חלק מהשוהים הבלתי חוקיים, על פי חלק מהדיווחים שאנחנו מקבלים גם ערבים ממזרח ירושלים, וגורמים קיצוניים שרוצים להגיע להתססה, שרוצים לגלגל את התחושות האמיתיות של תסכול ומחאה על קיפוח אל תוך הצינור הלאומני שיש בו יסודות של ערעור על ה... הייתי אומר על אושיות קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית, ציונית, דמוקרטית."

רצ"ב עמ' 8222 לפרוטוקול ועדת החקירה כנספח שסימנו ע/ 22.

45. המוזהר יהודה וילק, מפכ"ל המשטרה בזמן האירועים הנחקרים על ידי ועדת החקירה, תקף בעדותו בפניהביום 24.10.2001 את המנהיגות הפוליטית הנבחרת של הציבור הערבי בישראל, הכוללת את העותרים 1 – 3 :

"...אבל מצד שני, תלחם בהסתה, תלחם באלה שלוקחים את הדמוקרטיה ועושים בה קרדום לחפור בה, מנצלים את בית המשפט העליון, מנצלים את הכנסת, מנצלים את החברה הדמוקרטית, את התקשורת, את המילה, את הרגישות שלנו בכל אותם דברים ומובילים תהליכים"

רצ"ב עמ' 7390 לפרוטוקול ועדת החקירה כנספח שסימנו ע/ 23.

46. המוזהר אליק רון, שהיה מפקד המחוז הצפון במשטרה בעת האירועים הנחקרים על ידי ועדת החקירה, ניהל מתקפה נגד נבחרי ציבור ערבים ונגד זרמים פוליטיים לגטימיים בחברה הערבית בישראל, במהלך עדותו בפניה ביום 3.9.2001 :

"זה תהליך, לא קרה באחת ולא בעקבות אירוע בדיד, אלא זה תהליך שהובל בראש ובראשונה על ידי חברי כנסת, שלא אחת יצאתי כנגדם חוצץ על הסתות, על התבטאויות, על היותם שותפים להפרות חוק וסדר ומי שהוביל יותר מכל אחד אחר את יצירת החטוטרות הוירטואלית, אבל חטוטרות קשה על גבי, הם חברי הכנסת, בסיוע פעיל של אנשי תקשורת."

רצ"ב עמ' 6008 לפרוטוקול ועדת החקירה כנספח שסימנו ע/ 24.

47. יתרה מכך, בהחלטת ועדת החקירה לעיל מיום 25.3.2002 כתבה הועדה, כאמור, בנושא מקור מסקנתה בדבר הצורך להודיע לעותרים 1 - 3 על פי האמור בסעיף 15 לחוק ועדות חקירה. הועדה הדגישה כי היא הגיעה למסקנתה זו על בסיס החומר הגלוי שעמד בפניה ובפני העותרים 1 – 3. ועדת החקירה כתבה במענה לפניית העותרת כי :

"על רקע פנייה זו, נבקש להודיע לבא כוח שלושת מקבלי ההודעות הנ"ל, שההודעות שנשלחו לכל אחד מהם מבוססות אך ורק על חומר גלוי אשר מצוי בין מסמכי הועדה ומוצגים שנתקבלו על ידה..." (ההדגשה במקור)

48. יחד עם זאת, בהחלטת הועדה מיום 19.5.2002, המתייחסת לחומר שנתקבל על ידי הועדה מהשב"כ, שכלל, בין היתר, עדויות ראש השב"כ וראש המרחב הצפוני בשב"כ (שהעידו, בדלתיים סגורות, עוד ביום 31.1.2002, וביום 6.2.2002, כלומר בטרם החלטת ועדת החקירה מיום 25.3.2002), נאמר כי :

"המדובר בדברים שהם רלוונטיים, על פניהם, לצורך הדיון בשאלת אחריותם של אישי הציבור מן המגזר הערבי – ח"כ עזמי בשארה, ח"כ עבדל מאלכ דהאמשה, שיח' ראיד סלאח (להלן - הקבוצה השניה) – על פי ההודעות שנשלחו להם."

49. קיימת, אפוא, סתירה גלויה וברורה בין האמור בהחלטת ועדת החקירה הממלכתית מיום 25.3.2002, שניתנה לאחר שמיעת עדויות אנשי השב"כ בדלתיים סגורות, אשר משתמע ממנה כי עדויות אלה אינן רלבנטיות לעניין האזהרות שניתנו לעותרים 1 – 3, לעומת החלטת הוועדה מיום 19.5.2002, בה היא מפנה את העותרים 1 – 3 לאותן עדויות הכוללות דברים "...שהם רלוונטיים, על פניהם, לצורך הדיון בשאלת אחריותם של אישי הציבור מן המגזר הערבי – ח"כ עזמי בשארה, ח"כ עבדל מאלכ דהאמשה, שיח' ראיד סלאח...על פי ההודעות שנשלחו להם."

50. ביום 15.7.2002 המשיבה סירבה את בקשת העותרת 6 למסור מידע רלבנטי להגנת העותרים 1 – 3 בפני אותה ועדה, ובחרה להשאיר את אותו מידע חסוי.

רצ"ב החלטת ועדת החקירה מיום 15.7.2002 כנספח לעתירה שסימנו ע/25.

51. המשיבה הסתמכה אם כן, על חומר חסוי בהסיקה את הצורך להזהיר את העותרים 1 – 3, אף שציינה כי לא היה חומר סודי בין שיקוליה כשהזהירה אותם. המשיבה מסרבת למסור לעותרים 1 – 3 חומר רלבנטי וחיוני להגנתם מפניה. היא אף מגדילה לעשות, ומתירה את חשיפת אותו חומר בפני מוזהרים אחרים, כאלה שהיא יודעת על יריבותם וכוונתם, לאור עדויותיהם הקודמות בפניה, לתקוף את נציגי הציבור הערבי בכלל, ואת העותרים 1 – 3 בפרט, כדי להטיל עליהם את האחריות בגין התוצאות הטראגיות של אוקטובר 2000.

הניסיון של ועדות החקירה בעניין ה- Bloody Sunday

52. צפון אירלנד חוותה ניסיון דומה להפגנות המחאה של אוקטובר 2000. זה היה בראשית שנות השבעים. גם שם נהרגו שלושה עשר מפגינים מירי של כוחות הביטחון הבריטיים, במהלך אירועים שיכונו לאחר מכן אירועי ה- Bloody Sunday. גם שם הוקמה ועדת חקירה. גם שם הוגשו תסקירי ביטחוני לועדת החקירה. דו"ח ועדת החקירה לא הניח את דעת משפחות המפגינים ההרוגים. דו"ח הוועדה הסתמך על התסקיר הביטחוני בתארו את המפגינים כמי שיצרו סכנה לחיים לכוחות הביטחון הבריטיים. המשפחות פתחו במאבק עיקש, שהצליח לבסוף להניב הקמתה של ועדת חקירה נוספת, 26 שנה לאחר מכן.

ראו את אתר האינטרנט הרשמי של ועדת החקירה השנייה בעניין אירועי ה - Bloody Sunday :

<http://www.bloody-sunday-inquiry.org.uk/index.htm>

53. פרופסור Dermot P.J. Walsh חיבר את אחד הספרים הבולטים המנתחים את עבודת,

ממצאי, ומסקנות ועדת החקירה הראשונה : **Bloody Sunday and the Rule of Law in Northern Ireland** (Palgrave, 2000). מפאת חשיבותו ורוחב יריעתו,

ספר זה אף צוטט בהודעת הפתיחה של ועדת החקירה השנייה. בין שאר הפגמים שמצא פרופסור וולש בעבודת ועדת החקירה הראשונה היו לפחות שניים הדומים להתנהלות המשיבה: א. נקיטת עמדה ערכית שלילית כנגד האוכלוסייה האירית, לרבות מנהיגיה, להבדיל מקביעת עובדות בלבד; ב. הסתמכות רבה ומוטית על מידע מטעם הממשלה¹²:

"It was emphatically no part of the tribunal's function to make moral judgments. Unfortunately the tribunal's report does not always stay within its own self imposed constrains. More disturbing, however, is the fact that on those occasions when it does stray beyond them it almost invariably makes findings or judgments which are heavily biased in favor of the army...The effect of focusing on the government's perspective of the security situation and ignoring the perspectives and experiences of the local population and the civil rights lobby was clearly biased in itself."

החלק המשפטי

חוסר סמכות

54. העותרים יטענו כי יש לבטל את ההודעות שנתנה ועדת החקירה הממלכתית לעותרים 1 – 3 מכוח סעיף 15 לחוק ועדות חקירה, וזאת משום, בין היתר, חוסר סמכות ועדת חקירה ממלכתית לדון, להסיק מסקנות, ולהמליץ בנושא שאינו נוגע למעשה או מחדל של הרשות המבצעת אשר גרם לחוסר אמון בה מצד הציבור.

---

¹² Dermot P.J. Walsh **Bloody Sunday and the Rule of Law in Northern Ireland** (Palgrave, 2000) 88 – 89.

55. בהחלטתה מיום 14.3.2002 כתבה ועדת החקירה הממלכתית כי היא כן מוסמכת לחקור ולהודיע על פי סעיף 15 לאותו חוק למי שאינם נמנים על הרשות המבצעת, ומפנה בהקשר זה לניסיון ועדת בייסקי¹³:

”נזכיר בהקשר זה, שוועדת החקירה לעניין ויסות מניות הבנקים, עסקה והמליצה המלצותיה גם לגבי מי ששמשו בתפקידים שונים, בבנקים שונים, ולא נמנו על הרשות המבצעת.”

56. ראוי להדגיש בהקשר זה כי ועדת החקירה שהוקמה בעניין ויסות מניות הבנקים (ועדת בייסקי), לא הוקמה על ידי הממשלה, אלא על ידי הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת, מכוח סעיף 14(ב) לחוק מבקר המדינה, המפנה לחוק ועדות חקירה, תשכ”ט – 1968. יוצא, שמדובר במקורות שונים לכינונה של ועדת החקירה במקרה של ויסות מניות הבנקים, לעומת ועדת החקירה מושא עתירה זו. לפיכך, התבנית הקונסטיטוציונית שונה בשני המקרים. למעשה, במקרה של ויסות מניות הבנקים אין מדובר על ועדת חקירה ממלכתית, שנוסדה על ידי הממשלה, אלא בוועדת חקירה אשר רק פעילותה מוסדרת באמצעות הוראות חוק ועדות חקירה, התשכ”ט – 1969. בבג”ץ 381/85 בנק לאומי לישראל בע”מ ואח’ נ’ ועדת החקירה לעניין ויסות מניות הבנקים¹⁴, בית המשפט לא קיבל את טענת מקבלי הודעות על פי סעיף 15 לחוק ועדות חקירה, כי אין הוועדה מוסמכת להוציא הודעות אלו, משום שאין הם גוף מבוקר כמשמעותו בחוק שמסמך את כינונה של ועדת החקירה. לא נטען בפני בית המשפט דבר לעניין היקף סמכויות ועדת חקירה ממלכתית שנוסדה על ידי הממשלה. לפיכך, יש לראות את דברי בית המשפט בהקשר זה כהערת אגב שאינה מחייבת¹⁵.

57. כאמור, ועדת חקירה ממלכתית, אשר נוסדה על ידי הממשלה, הינה זרוע בדיקה ביקורתית כלפי הרשות המבצעת. תכלית קיומה ומטרתה הן לקבוע ממצאים ומסקנות כפי הרשות המבצעת על מנת לשפר את דרך פעולתה. התפשטות חקירת ועדת חקירה ממלכתית אל מעבר לאורגאנים של הרשות המבצעת, כלפי אזרחים או נציגיהם הנבחרים שאינם ממלאים תפקיד כלשהו ברשות המבצעת, יוצר את החשש הממשי כי הרשות המבצעת עצמה פולשת לתחום סמכויות שאינו לה, בין אם זה תחום השיח הפוליטי הציבורי, ובין אם זה תחום הרשות השופטת.

58. אם תכלית ועדת החקירה הממלכתית, שמונתה על ידי הרשות המבצעת ואשר תחום חקירתה מוגדר על ידי האחרונה, לא היתה מוגבלת לבחון רק את ביצועי החלטות, ומחדלי הרשות המבצעת, אלא מהווה מעין ועדה לקיום דיון ציבורי בין קהילתי (השוו, למשל, עם ועדת הפיוס בדרום אפריקה לאחר תום משטר האפרטהייד שם), הרי שמנדט

¹³ עמ’ 1 להחלטת הוועדה מיום 14.3.2002.

¹⁴ פ”ד לט (4) 225.

¹⁵ שם, בעמ’ 234.

פעולתה לא היה נקבע על ידי הממשלה בלבד, אלא בשיתוף כל הגורמים הנוגעים בדבר. במקרה דנן, אם תכלית ועדת החקירה הממלכתית היא ביצוע חקירה אל מעבר לפעולות ומחדלי הממשלה, הרי שהיה צריך לשתף את הציבור הערבי, באמצעות נציגיו הנבחרים, בקביעת תחום פריסתו של מנדט ועדת החקירה. דבר שלא נעשה, כמובן.

59. העותרים יטענו עוד, כי אפילו תתקיים ההנחה שכל מה שועדת חקירה ממלכתית צריכה לעשות זה ליישם את המנדט שהטילה עליה הממשלה, עדיין אין זה מיותר את קיומו של סעיף 2(ב) לחוק ועדות חקירה, המאפשר, בין השאר, לוועדה עצמה לפנות לממשלה ולבקש "להבהיר, להרחיב, או לצמצם את נושא החקירה". עותרת 6 הפנתה את תשומת לב ועדת החקירה לסמכותה על פי סעיף זה עוד בתחילת דרכה. פניה נוספת של העותרת 6 בעניין זה היתה כאשר התברר כי הועדה מייחדת את תחום ההסתה במנדט שלה לנציגי הציבור הערבי. הועדה אף פעם לא השיבה לפניויות אלה. בהחלטתה מיום 14.3.2002 הדוחה את בקשת העותרים 1 - 3 לבטל את ההודעות שקיבלו על פי סעיף 15 לחוק ועדות חקירה, ציינה הועדה באופן לאקונוי כי¹⁶:

"הועדה שקלה בדבר בשעתו, כשקיבלה מכתב מארגון "עדאלה" בנושא זה, והחליטה שלא לפנות אל הממשלה על יסוד סעיף 2(ב), באין טעם ענייני שתעשה כן. זו דעתה של הועדה גם היום."

60. יצויין, כי ועדת החקירה נהגה להשיב בכתב לבקשות שהוגשו בפניה. כאמור, עד להחלטת הועדה ביום 14.3.2002, לא היתה שום התייחסות בכתב מצד הועדה לבקשה להפעיל את סמכותה על פי סעיף 2(ב) לחוק ועדות חקירה, ולבקש מהממשלה לצמצם את המנדט שלה, כדי להתאימו למצב המשפטי הנכון בסוגייה זו, באופן שלא יכלול את אלמנט ההסתה.

61. סיכומו של דבר בנקודה זו, העותרים יטענו כי יש לבטל את ההודעות ששלחה ועדת החקירה לעותרים 1 - 3 על פי סעיף 15 לאותו חוק, וזאת משום שהיא הוסמכה שלא כדין לחקור בנושא ההסתה, וכן משום שלא שקלה כיאות את האפשרות לעשות שימוש בסמכותה על פי סעיף 2(ב) לחוק ועדות חקירה.

62. העותרים יוסיפו ויטענו עוד כי ועדת החקירה הממלכתית חרגה מסמכותה בשואלה את נציגי הציבור הערבי בכלל, ואת העותרים 1 - 3 בפרט שאלות פוליטיות. גם אם מנדט ועדת החקירה ניתן בסמכות, אין הוא כולל הסמכה לשאול שאלות פוליטיות, או להתייחס לעמדות הפוליטיות של נציגי הציבור הערבי בכלל, ושל העותרים 1 - 3 בפרט. מובן, כי אפילו ניתן לוועדה מנדט המסמיך לשאול שאלות כאלה, מדובר אז במנדט שאינו חוקי.

¹⁶ עמ' 2 להחלטת הועדה מיום 14.3.2002.

63. כמו כן ועדת החקירה הממלכתית לא שקלה את השיקולים שהח"מ העלה בפניה עוד בתחילת דרכה, ולקראת הופעת נציגי ציבור ערבים בפניה, לרבות הצורך לעשות שימוש בסעיף 2(ב) לחוק ועדות חקירה. בכך, ועדת החקירה לא שקלה באופן ראוי את האפשרות לתקן את המנדט, וביכרה להתעלם מהבעייתיות האינהרנטית שבו. בעייתיות זו היא הסטייה ממסלול ועדת חקרה ממלכתית רגיל, המכוון כלפי מעשי ו/או מחדלי הרשות המבצעת, לכיוון פעילות ודעות פוליטיות של נציגי ציבור ערבים, ובייחוד פעילות ודעות כאמור של העותרים 1 – 3.

אפלייה

64. העותרים יטענו כי ישום המנדט שניתן לועדת החקירה הממלכתית בהקשר של ההסתה נעשה באופן מפלה. ועדת החקירה הממלכתית התמקדה בנושא זה רק בעדים הערבים שהופיעו בפניה, לרבות נציגי ציבור כאלה, ובייחוד העותרים 1 – 3. על אף האמור במנדט ועדת החקירה, כי היא נדרשת לחקור את גורם ההסתה "מכלל המגזרים", ברור היה מההליכים בפניה כי היא התמקדה בציבור הערבי ובנציגיו הנבחרים בלבד. כל זאת, למרות שהעותרת 6 הגיש לועדת החקירה מידע על התפרעויות של מפגינים יהודים כנגד אזרחים ערבים, לרבות המקום והשעה של אותן התפרעויות.

65. בנוסף, ועדת החקירה הממלכתית הפלתה נגד נציגי הציבור הערבי בכלל, והעותרים 1 – 3 בפרט, בשאלה רק אותם שאלות פוליטיות. שאלות על משמעות המצע הפוליטי, או תהיה אודות עמדות כלפי נושאים פוליטיים, לא הופנו למי מהעדים, למעט נציגי ציבור ערבים, לרבות העותרים 1 – 3.

66. ועדת החקירה הממלכתית מהווה אורגן של הרשות המבצעת מחד, וגוף מעין שיפוטי מאידך. כך או כך היא מחוייבת על פי דין לנהוג בשוויון, בהגינות, ללא משוא פנים, וללא שרירות. אפליה מצדה אינה אלא אי חוקיות שמובילה לבטלות המעשה או המחדל או המסקנה שהתבססו עליה.

67. בית משפט זה קבע יותר מפעם אחת את חובתה של הרשות, לרבות חובת גוף מעין שיפוטי לנהוג בשוויון, בהגינות, ללא משוא פנים וללא שרירות. בע"פ 344/99 זאב בשן נ' מ"י¹⁷ הנשיא ברק קבע את החובות המוטלות על שופט בהליך שיפוטי. דברים אלה יפים, אף ביתר שאת, כאשר מדובר בגוף מעין שיפוטי שמקור כינונו הוא הרשות המבצעת:

"בניהול המשפט יגלה השופט אובייקטיביות, יושרה, הגינות וכושר מקצועי ואישי. בכל תפקידיו השיפוטיים, יפעל השופט מתוך עצמאות ואי-תלות. לבו יהא פתוח. עמדה סופית באשר לעניינים שבפניו יגבש רק בסוף המשפט. דעה קודמת אסור לה שתהפך לדעה קדומה. בניהול המשפט יפעל השופט מתוך גישה

¹⁷ פ"ד נג (2) 599, 611.

של שוויון לצדדים שבפניו. הוא לא יכיר פנים במשפט, לא יהדר פני גדול ולא יישא פני דל. כל שופט היושב לדין צריך להיות מודע לכך שאותה עת הוא עצמו וכל מערכת המשפט עומדים לדין.

68. בבג"ץ 2148/94 אמנון גלברט ואח' נ' . כבוד נשיא בית המשפט העליון ויושב-ראש ועדת החקירה לבדיקת אירוע הטבח בחברון, השופט מאיר שמגר¹⁸ קבע בית המשפט הנכבד כי על אף שחוק ועדות חקירה, תשכ"ט – 1968 אינו מתייחס במפורש לחובות המוטלות על חברי ועדת החקירה, מחוייבים האחרונים לא להפר את עקרונות ההגינות וההתנהגות נטולת המשוא פנים :

"חוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968, אינו קובע הוראה באשר לדינו של חבר בוועדת חקירה שהביע דעה בפומבי או שגילה דעה קדומה, בעניין הנתון לחקירת הוועדה. אף אין הלכה פסוקה בעניין זה. אלא שאין די בכך כדי לפטור את החברים בוועדו החקירה מהחובה לנהוג באופן הולם, ובכלל זה ללא משוא פנים או דעה קדומה."

69. ראו גם :

ע"א 899/95 שמואל ברזל נ' כונס הנכסים הרשמי בתפקידו הוא ובתפקידו כמפרק בנק צפון אמריקה (בפירוק) פ"ד מט (1) 854.

70. האפלייה הנדונה הינה על רקע לאומי. לפיכך, מתקיימת פגיעה בכבודם של העותרים 1 – 3, בניגוד לחובה לכבד את הזכות לכבוד המעוגנת בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. סעיף 2 לחוק היסוד קובע את הזכות לכבוד. סעיף 11 לחוק היסוד קובע את תחולתו על כל רשות מרשויות השלטון. תוצאת אפלייה זו היא בטלות המעשים, ההחלטות, והמסקנות שניתנו על בסיסה.

ראו גם :

בג"ץ 1113/99 עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' השר לענייני דתות, פ"ד נד (2) 164, 170.

בג"ץ 6924/98 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' ממשלת ישראל, פ"ד נה (5) 15, 27 – 28. בג"ץ 4541/94 אליס מילר נ' שר הבטחון ואח' פ"ד מט (4) 94, 132. בג"ץ 721/94 אל – על נתיבי אוויר לישראל בע"מ נ' יונתן דנילוביץ פ"ד מח (5) 749, 759 – 60.

בג"ץ 5394/92 אורי הופרט נ' "יד ושם", רשות הזיכרון לשואה ולגבורה פ"ד מח (3) 353, 362 - 363.

¹⁸ פ"ד מח (3) 573, 582.

הליך בלתי הוגן

71. העותרים יטענו בנוסף כי, חוסר הסמכות והאפליה הנ"ל מפריס את הזכות להליך הוגן של העותרים 1 – 3 בפני ועדת החקירה הממלכתית. יתרה מכך, אי חשיפת חומר רלבנטי הנמצא בפני הועדה, ומסירתו למוזהרים אחרים חוץ מהעותרים 1 – 3 פוגע באופן בוטה וממשי בזכות האחרונים להליך הוגן. לא רק זאת, אלא העובדה שאותם מוזהרים שכן קיבלו את החומר החסוי הנוגע לעותרים 1 – 3, כבר תקפו במהלך עדויותיהם בפני ועדת החקירה את אותם עותרים, והם עלולים לחזור על כך במסגרת הופעתם בפני ועדת החקירה, מחריפה את הפרת הזכות להליך הוגן.

72. מדובר בזכותם של העותרים 1 - 3 להכין את הגנתם בפני ועדת החקירה הממלכתית באופן הנאות והאופטימלי ביותר. שלילת המידע הנוגע לאותם עותרים מטרפד הגנה זו לאלתר. מסירת אותו מידע למוזהרים יריבים פוגעת ממילא, כאמור, במשמעות הכנת הגנה נאותה לעותרים 1 – 3.

73. סעיף 18 לחוק ועדות חקירה מסדיר את סוגיית הכרזת מסמכים ו/או ראיות בפני הועדה כחסויים. כמו כן, אותו חוק מצהיר על כך כי ועדת החקירה אינה חייבת לנהוג על פי סדרי הדין ודיני הראיות הנהוגים בבתי המשפט. יחד עם זאת, הואיל ומדובר בהליך מעין שיפוטי, בשלב המובהק ביותר של הליך זה בפני ועדת החקירה, כאשר מעמדם של מקבלי ההודעות על פי סעיף 15 לחוק מתקרב למעמד של נאשמים בפני בית משפט, ניתן וראוי ללמוד על המצב המשפטי בהקשר זה מפסיקת בית המשפט העליון המתייחסת לדיני חסיון.

74. פסיקת בית משפט נכבד זה קבעה באופן עקבי את עליונות הצורך לעשות משפט צדק והוגן כלפי הנאשם, על פני אותו צורך ציבורי שאמור להצדיק את חסיון הראיות הרלבנטיות להגנת הנאשם. בבש"פ 6392/97 בלביסי ואח' נ' מדינת ישראל¹⁹ בית המשפט הנכבד הדגיש את עליונות הצורך לעשות משפט צדק ולשמור את הגינות הדיון כלפי הנאשם:

"לאמיתם של דברים, תחנת המוצא ותחנת הסיום בנושא החיסיון הוא הצורך בעשיית צדק לנאשם, בקיומו של משפט הוגן. הגינות היא אמת-המידה וצדק הוא המבחן. הם אשר יקבעו בשאלת החיסיון, ועל-פיהם יוכרע דין. עיקר היא עשיית משפט צדק לנאשם, שמירת זכותו למשפט הוגן, ופגיעה באלו תחייב מעצמה הסרת החיסיון."

¹⁹ פ"ד נא (5) 176, 179.

75. בע"פ 889/96 מוחמד מאזריב נ' מדינת ישראל²⁰ בית משפט נכבד זה קבע בנחרצות, באמצעות השופטת דורנר את עליונות הצורך בהליך הוגן, המכוון כלפי חשיפת החומר שנתבקש לגביו חסיון. יתרה מכך, השופטת דורנר קובעת גם כי מקום שנציגי המדינה גורסים כי האינטרס הציבורי מצדיק את החסיון, אזי מופסקים ההליכים נגד אותו אדם שהמסמכים החסויים דרושים להגנתו. השופטת דורנר קבעה כי:

"באיזון המתחייב על-פי ההוראה הנ"ל בין שני אינטרסים ציבוריים - עשיית צדק מזה ועניין ציבורי חשוב או ביטחון המדינה (שהחסיון לגביו קבוע בסעיף 44(א) לפקודה) מזה - גוברת עשיית הצדק. כלומר, על בית-המשפט להורות על גילוי ראייה החיונית להגנה גם אם הפגיעה בעניין הציבורי או בביטחון היא חמורה. ואילו על התביעה להחליט אם העניין הציבורי או הביטחון גוברים על האינטרס שבהרשעת הנאשם, ומקום שסבורה הא שהעניין הציבורי או הביטחון חשובים מהרשעת הנאשם יופסק המשפט או יזוכה הנאשם. שכן, כדברי השופט ברק:

"שום נימוק ביטחוני, ויהא הוא הנכבד ביותר, אינו שוקל יותר, במשקלותיו היחסיות של הליך פלילי נתון, ממשקל הרשעתו של חף מפשע. עדיף זיכוי של נאשם, שאת אשמתו אין להוכיח בשל הצורך לגלות ראייה שיש אינטרס ביטחוני שלא לגלותה, על-פני הרשעתו של נאשם, שאת חפותו אין להוכיח בשל הצורך שלא לגלות ראייה חסויה" (ב"ש 838/84 ליבני ואח' נ' מדינת ישראל בעמ' 738).

76. העותרים יטענו עוד כי סירוב ועדת החקירה הממלכתית לנמק את משמעות ההודעות שניתנו לעותרים 1 - 3 על פי סעיף 15 לחוק ועדות חקירה, בייחוד לאור הכמות הרבה של חומר רלבנטי הנותר חסויות על פי החלטת ועדת החקירה, מהווה צעד נוסף שאינו תואם את הדין הרלבנטי והמקביל בבתי המשפט. בעניין **בלביסי** לעיל קבע השופט חשין כי גם לגבי ראיות שנותרו חסויות מפני עיונו של הנאשם, חובה על בית המשפט לכוון את הנאשם כלפי הקווים הכללים של מה עומד מולו²¹:

"הלכה-שמכבר היא, כי גם לעניין של ראיות חסויות חובה היא המוטלת על המדינה לגלות לנאשם "לפחות בקווים כלליים, ותוך שמירת מסגרתה של תעודת החיסיון, כנגד מה עליו לכוון

²⁰ פ"ד נא (1) 433, 442.
²¹ שם, בעמ' 183.

את חיצי טענותיו, שאם לא כן הריהו כסומא המגשש את דרכו
ללא תכלית”

77. זאת ועוד. העותרים יטענו כי ועדת החקירה הממלכתית הפלתה את העותרים 1 – 3 בחשפה חומרים שבפניה, והנוגעים להם ולהגנתם, למוזהרים אחרים, יריבים, אך לא להם. מדובר באפלייה גסה, המקנה יתרון מוחץ ובלתי מוצדק למוזהרים מקרב הרשות המבצעת, על פני העותרים 1 – 3.

והשוו עם :

78. אהרן ברק, ”הקונסטיטוציונלזציה של מערכת המשפט בעקבות חוקי – היסוד והשלכותיה על המשפט הפלילי (המהותי והדיוני)”, **מחקרי משפט יג** (1996) 5.

סיכום

79. ועדות חקירה יכולות לשמש כלי יעל לריפוי בפצעים בחברה מסוימת או פצעים בין קהילתיים. הדוגמה הבולטת ביותר היא ועדת הפיוס עם תום משאר האפרטהייד בדרום אפריקה. דוגמאות אחרות הן ועדת הפיוס בצ'ילה. לעומת ועדות אלה, ארה"ב התנסתה בועדת קרנר בשנת 1968, שחקרה את הפגנות המחאה של הקהילה האפריקאית אמריקאית, במדינות שונות בארה"ב, בתקופת הקיף של 1967. לא היה מדובר בועדת פיוס, אך ועדת קרנר התמקדה בפעילות ומחדלי הרשות המבצעת, ברמת ההחלטות האופרטיביות ובאמת המדיניות.

80. המשיבה איננה ועדת פיוס, וגם לא ניסתה להיות כאמור. על פי הגדרתה היא אמורה היתה לבחון את פעילות הרשות המבצעת, להסיק מסקנות ולהמליץ המלצות לאותה רשות. על פי התנהלותה ובחירותיה, המשיבה חרגה מאותו מתחם פעולה מוגדר וידוע לגבי פעולתה.

81. המשיבה חרגה מסמכותה, לא הפעילה את שיקול דעתה כראוי, הפלתה, ופגעה בזכות העותרים 1 – 3 להליך הוגן. שיקולים פוליטיים בלטו בהפר המשיבה את זכויות העותרים 1 – 3. חובה, אפוא, לבטל את הודעות ועדת החקירה לעותרים 1 – 3 על פי סעיף 15 לחוק ועדות חקירה.

על יסוד האמור לעיל, בית המשפט הנכבד מתבקש ליתן את הסעדים המבוקשים בראשית העתירה, ולחייב את המשיבה בהוצאת משפט.

מרואן דלאל, עו"ד
ב"כ העותרים

היום, 21 ביולי 2002